

Vértanúság Szíriában

A lázadó és a kormányhű szíriai arabok konfliktusában a szíriai keresztyének módszeres üldözésnek és fenyegetésnek vannak kitéve. Az ősi bibliai földet ismét vér áztatja. **3. oldal**

Elcsattan egy pofon

Szabad-e megverni a gyereket? Mit tehet egy szülő, amikor elszakad a cérna? A szülői agresszivitás és fizikai bántalmazás súlyos sebeket okozhat a gyerekek is és a szülőnek is. **5. oldal**

Kisperegi exodus

Könnycsöngők között hagyta el a kisperegi gyülekezet az életveszélyessé vált ódon templomot. A kisperegiek 18. században kezdődött vándorlásában egy újabb fejezet nyílik. **6. oldal**

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2014. MÁRCIUS XXV. ÉVFOLYAM 6. SZÁM

ADD MEG A CSÁSZÁRNAK, AMI AZ ÖVÉ

Lázadhat-e Isten gyermeke a császár ellen? Szembeszegülhet-e egy keresztyén ember az állami vezetéssel, a politikai akarattal? A Szentírás is és a Heidelbergi Káté is nem egyszer tanít a világi előljárók tiszteletére, a nekik való békés engedelmességre. Add meg a császárnak, ami a császáré. De vajon minden esetben tiszteletet érdemel a császár? A Szentírás arra is figyelmeztet, hogy az Istennek való engedelmesség és Isten tisztelete minden esetben megelőz bármilyen más. A császárt is. Ha a császár nem a

békességet és a közösséget szolgálja, akkor a császárnak csak egy dolog adható: ellenállás. Az ellenállásnak sok módja van, a máglyán való hitvallástól a honvédő forradalomig. A keresztyén ember nem üt vissza, de nem is hajol meg a császár előtt. Jézus Krisztus tüzet hozott a világra – és a császárra is. A szeretet és a megváltás tüzeit. Ha ez nem kell a császárnak, akkor azt kapja, ami valóban az övé: ítéletet. 1848-ban vagy ma: a sötétség császára ellenállást kap.

A CSELEKVÉS SZABADSÁGA

„Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lélek, ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

Abraham Lincoln, aki 1861 és 1865 között volt az Egyesült Államok 16. elnöke, mondta a következőt: „Azok, akik megtagadják a szabadságot másoktól, nem érdemlik meg ők maguk sem.” Lincoln a rabszolgák felszabadításáért és eltörléséért küzdött a 19. század közepén, amikor Magyarországon már a kiegyezésre készültek.

Számunkra 1848. március 15-e jelképezi a szabadságot. Miért ünnepeljük mi keresztények is évről évre március 15-ét? A válasz egyszerű: Isten a szabadság Istené. Így vall Pál apostol: „Az Úr pedig a Lélek, és ahol az Úr Lélek, ott a szabadság.” (2Kor 3,17)

Isten a szabadság, Aki felold minden megkötöttségtől. Nekünk döntési lehetőséget adott: dönthetünk a jó mellett is, vagy a rossz mellett is. Dönthetünk úgy, hogy elfogadjuk Istent, vagy úgy is, hogy elutasítjuk Őt.

Egy afrikai hitvallás mondja: Krisztusnak nincs keze, csak a mi kezünkkel tud dolgozni, Krisztusnak nincs lába, hanem a miénket használja, hogy az embereket az ő útjára vezesse.

Petőfi írta: „Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessek / Az emberiségért valamit! / Ne hamvadjon ki haszon nélkül e / Nemes láng, amely úgy hevít.” Ő tudta, mert érezte, hogy elhívása van: szinte prófétaként kötelessége biztatni a népet, példát mutatni és lelkesíteni.

A március 15-i hősök hitték, hogy nem merül feledésbe mindaz, amit ők cselekedtek, nem hiábavaló áldozatuk. Ma, ha szinte bármelyik magyarországi település központját keressük, könnyen megtalálhatjuk, mert többségben e hősökön vannak a terek, az utcák elnevezve.

Ha csak úgy beszélünk március 15-ről, mint a történelmünk dicső múltjáról, akkor csak magunkat nyugtatjuk és magunkat áltatjuk. Március 15. igazi hangulata itt él a jelenben, ha kézzelfoghatóan, a gyakorlatban is megéljük nagyjaink örökségét. Ha csak elméletben ünneplek, akkor az csak annyi, hogy feltűzőm a kokárdát. A mindenkori Március 15. az igazi tenni akarásról és a tettekről szól. Ebben segítse Istent!

ORBÁN LÁSZLÓ

NE BÍZZATOK A FEJEDELMEKBEN

„Ne bízzatok a fejedelmekben, emberek fiában, aki meg nem menthet! Kimegyen a lelke; visszatér földjébe, és aznapon elvesznek az ő terveik.” (Zsolt 146,3-4)

A zsoltáros bizonyára sokat csalódott már az emberekből, és rájött: az embernek még a tervei is elvesznek. Ez a mi tapasztalatunk is, mégis olyan ingatag dolgokra hivatkozunk és alapozunk, ami mulandó. Mulandó a földi király is és a földi hatalom is, a rozsdás és a moly megeszi, elenyész.

Egy asszony, amikor a hegyekben utazott, egy folyóban talált egy különösen értékes drágakövet. Másnap találkozott egy másik utazóval, aki éhes volt, így hát az asszony kinyitotta a csomagját, és megosztotta enniavalóját a vándorral. Az éhes utas meglátta a drágakövet az asszonynál, és kérte őt, hogy adja neki. A nő

habozás nélkül neki adta a követ. A vándor, örvendezve jó szerencséjén, továbbállt, hiszen tudta: a drágakő olyan értékes, hogy élete hátralévő részében nem kell többé szükséget szenvednie.

Am néhány nappal később a vándor visszatért az asszonyhoz, és visszaadta neki a követ. „Gondolkoztam... – szólalt meg. – Jól tudom milyen értékes ez a kő, de visszaadom abban a reményben, hogy adhatok neked valamit, ami még értékesebb. Add nekem azt a valamit belőled, ami képessé tett arra, hogy nekem add a követ!”

Kiben bízunk mi magyarok? Március idusán emlékezzünk azokra, akiket keresztül maradó értéküket adott nekünk Isten. Óérettük is hálát adhatunk.

RÁCZ ERVIN

ÁRON RÉZÁGYÚJA

Vannak, akik szerint nem kerülhető el a jó értelemben vett politika Isten hajlékában sem. Mások egyenesen megbotránkoznak, ha a lelkipásztor politizál a szószéken, az a véleményük, hogy a lelkipásztor csak Isten Igéjét hirdesse. Nem tisztem eldönteni, hogy melyik a helyes út, csupán csak egy megtörtént eseményt szeretnék megosztani.

Vallásórán a szövetség ládájáról tanultunk. Elmondtam, le is diktáltam, hogyan nézett ki, milyen gazdagon volt díszítve, mire használták, hogyan történtek csodák a frigyláda jelenlétében. Azt is megtanultuk, hogy mit helyeztek el benne. A Tízparancsolat mellett a Zsidókhöz írott levél szerint benne volt Áron kivirágzott vesszeje is. A kikérdéznél az egyik gyermek ezt válaszolta: „A szövetség ládájában Mózes elhelyezte a Tízparancsolatot és Gábor Áron rézagyúját”. Az egész osztály hatalmas kacagásban tört ki!

Később elgondolkoztam azon, hogy miért is adta ezt a választ ez a gyermek? Bizonyára azokban a napokban tanulhattak történelemórán az 1848-as eseményekről és a székely Gábor Áron ágyúöntőről, így maradt meg fejében az Áron név. Úgy gondolta a gyermek, ha Áronról van szó, az csakis Gábor Áron lehet.

Ezzel a nagyon vicces válaszával a gyermek máris politikai vizekre evezett. A mi jó Gábor Áronunkat időben behelyezte a Mózes korába, hiszen ott is volt elnyomó egyiptomi fáraó, volt ellenállás, küzdelem és szabadulás. És ha a szabadság szent dolog, akkor Gábor Áron ágyúját egy szent kellékekkel azonosította. Tekintsünk most el attól, hogy mire használták az ágyút... és csodáljuk a gyermeki gondolat útjait!

FODOR LAJOS

KERESZTYÉNÜLDÖZÉS SZÍRIÁBAN

A keresztyénség ősi gyökereivel rendelkezik Szíriában. Pál apostol a damaszkuszi úton tért meg, és a szíriai Antiókiában nevezték Krisztus követőit először keresztyéneknek.

Több százezer keresztyén van életveszélyben a polgárháború dúlta Szíriában. A bibliai koroktól fennálló országban iszlamista felkelők az „isteni” muzulmán államot akarják létrehozni.

A keresztyének nem sok irgalomra számíthatnak a muzulmán felkelőktől, ezért már több mint 50 000 szír ortodox keresztyén kért állampolgárságot és útlevelet Oroszországtól. A szíriai keresztyének diplomáciai csatornákon juttatták el folyamodványukat az orosz külügyi tárcahoz. Levelükben olvasható, hogy a terroristák bármire képesek, csakhogy „megtisztítsák” Szíria területét a keresztyénektől és a kormányhű alavita vallású araboktól.

Szíriában sok kegyetlenséget követnek el a lázadók a polgári lakossággal szemben, akik legalább 190 polgári lakost öltek meg az elmúlt hónapokban Latakia tartományban. Szíriában igen komoly veszélyben vannak az emberek, hiszen a lázadók „irtsuk ki az alavitákat és a keresztyéneket!” jelszavakkal indultak harcba, és eddig több mint 450 ezer keresztyének kellett elmenekülnie az országból. Az ország mintegy 10 százalékát kitevő keresztyének házait lerombolják, templomaikat pedig megszentégtelenítik. Ha ezek a fegyveres csoportok teljesen elfoglalnák az Aszad szír uralkodó által uralt területeket, akkor keresztyének újabb tömegei eshetnek áldozatul.

Egy félig muzulmán, félig keresztyén városban például mintegy hétezer keresztyén család élt. A minaretekből minden nap elhangzott az üzenet, hogy a keresztyének távozzanak, más- különben egyesével mészárolják le őket. Egy

NYILVÁNOS LEKÖPÉSRE OSZLOPHOZ KÖTÖZÖTT KERESZTYÉN NŐ ALEPÓBAN

részüket így tehát elhagyja Szíriát, de vannak olyanok is, akik az országon belül próbálnak máshol letelepedni, ami szintén nem veszélytelen, és nem is minden esetben oldja meg a problémát. Ennek ellenére a keresztyének nagy része meggyőződésből nem hajlandó fegyvert fogni.

Naponta több száz, olykor ezres nagyságrendben lépik át a határt a szélsőséges iszlamiszták, akik nem csak a keresztyéneket, alavitákat, de a saját hitükön lévő muszlimokat is lemészárolják, ha okot éreznek rá.

Szíria nem az egyetlen ország, ahol a keresztyének üldöztetéseknek vannak kitéve. A keresztyéneket a világ 130 országában üldözik. A keresztyének napjainkban gyakorlatilag a legüldözöttebb vallási csoportot alkotják. A jelenleg nagyságrendjének megértéséhez elegendő utalni arra, hogy világszerte átlagosan óránként egy-egy keresztyén hívőt ölnek meg hite miatt.

VISKY ISTVÁN

NEMZETKÖZI FELMÉRÉS A KONFIRMÁCIÓRÓL

30.000 konfirmáló fiatal töltötte ki a nemzetközi konfirmációs kutatás első két felmérését az elmúlt évben.

A konfirmációval, a hitükkel és az egyház iránti elkötelezettségükkel kapcsolatos kérdésekre válaszolt Európa-szerte a több tízezer fiatal. Ebben az átfogó felmérésben részt vettek a

A KÖZÖS JÖVŐKÉP KERESÉSE

Gáncs Péter evangélikus elnök-püspök Budapesten látta vendégül a Magyarországi Baptista Egyház küldöttségét.

Papp János baptista egyházelnököt a baptista egyház részéről Mészáros Kornél főtájtár, Paróczy Zsolt oktatási szaktájtár és Háló Gyula kommunikációs szaktájtár kísérte el erre a találkozóra. A két felekezet a misszió, oktatás és média területén való együttműködésről egyeztettek.

A Magyarországi Evangélikus Egyház részéről Gáncs Péter elnök-püspök mellett Varga Márta a Nevelési és Oktatási Osztályának vezetője, Szeverényi János missziói munkáért felelős lelkész valamint Horváth-Bolla Zsuzsanna kommunikációs vezető vett részt a tárgyaláson.

Az állandóan változó, modern világban az intézményrendszerek kibővülése, a társadalmi változások, a hit- és erkölcs-

A KERESZTYÉN FELEKEZETEK EGYRE INKÁBB FELISMERIK A KÖZÖS SZOLGÁLAT FONTOSÁGÁT

tanoktatás mindkét egyházat új feladatok elé állították. Ezek a társadalmat is alapjaiban érintő változások az egyház missziói munkáját is érintik. Fontos feladatnak tartják mindkét részről a gyülekezetek alapítását, különösen nagyvárosi környezetben, a hatékony ifjúsági munkát, önkéntesek és munkatársak, gyülekezeti vezetők képzését.

Az iskolai oktatás és a gyülekezetek kapcsolatában azonban arra is fény derült, hogy a két egyház másféle szempontrendszereket alkalmaz, így jó volt az álláspontokat egyeztetni, a véleményeket kicserélni.

A kommunikáció területén meglévő együttműködéseket továbbra is szeretnék fenntartani, sőt úgy tűnik, hogy különösen a rádió, a filmkészítés és az internet területén új lehetőségek is megnyílhatnak a további együttműködésre – tájékoztatott Horváth-Bolla Zsuzsanna az evangélikus.hu oldalon.

VIATOR

A MAKKABEUS-LÁZADÁS

Nagy Sándor halála után (Kr. e. 323) birodalma szétesett. Palesztina a Ptolemai-osz (Egyiptom) és Szeleukida (Szíriától Indiáig) családok által uralt területek ütközéspontjává vált.

MAKKABEUS JÚDÁS EGY KORABELI ÉRMÉN

A régi hatalom visszaállításának szentelte életét IV. Antiokhosz Epiphanész szeleukida király is. Eszköze a birodalom újraegyesítésére az ún. hellenisztikus (a helyi politikai és kulturális sajátosságok eltüntetésére irányuló „görögösítési” törekvés) vallás volt, aminek megtestesítője az uralkodókultusz. Antiokhosz neve is azt jelenti: „Isten megjelent”.

A Palesztinát körülvevő népek pogány vallása hamar alkalmazkodott az új istenséghez, Izrael monoteizmusa azonban szilárdan ellenállt.

Az uralkodó Kr. e. 168-ban dühében megostromolta és bevette Jeruzsálemet, és el akarta égetni a mózesi törvényeket tartalmazó templomi tekercseket. Őrjöngő haragjában megszentelténítette a templomot azzal, hogy Isten oltárára egy Zeusz szobrot állíttatott, és disznót áldozott a görög főisten tiszteletére.

Tettével szikraként lobbantotta lángra az indulatokat. Matatiás főpap fiaival a hegyekbe vonulva harcolt a hódítók ellen. Rövid időn belül hithű zsidók sokasága csatlakozott hozzájuk, és Kr. e. 166-ban legyőzték a görög zsoldosokkal megerősített ellenséges hadsereget. Matatiás harmadik fia, Júdás foglalta vissza Jeruzsálemet és a megszentelténített templomot. Erre a napra emlékeznek a zsidók mindmáig hanuka ünnepén. Júdás neve a Makkabeus (kalapács) melléknévvel együtt vált ismertté, ami hadvezéri díszítő névként értelmezhető, de később minden felkelőre ezt a gyűjtőnevet használták.

TOKÁR SÁNDOR

NÓÉ BÁRKÁJA

Az utóbbi időben alig telik el év, hogy ne látott volna napvilágot valamilyen szenzációs felfedezés Noé bárkájával kapcsolatban.

A biblia időrendet alapul véve Kr. e. 2370-ben következett be a földet a bűntől megtisztító özönvíz. A 18. századtól kezdve a tudományos fejlődésnek köszönhetően a geológia is igazolta a világméretű áradást, és azóta felfedező csapatok tucatjai indultak útnak, hogy megkeressék a bárka maradványait a Törökország területén levő 5346 méter magas Ararát hegyen.

A bárka megtalálásáról az első tudósítás Marco Polo naplójában maradt fenn 1300 tájáról, mely beszámoló szerint a világutazó saját szemével is látta a bárka maradványait. Orosz kutatók véleménye pedig az, hogy az 1840-ben észlelt földregés (ami egyes vélemények szerint kettétörte a hajótestet) egy olyan vulkánkitörés következménye volt, ami teljesen elpusztította a bárkát, ezért felesleges minden további kutatás. Ennek ellenére lelkes amatőr kutatók máig nem adták fel a keresést.

A témában a legfrissebb tudományos számítás szerint technikailag megvalósítható volt egy fából készített úszó épület az ókorban, a bibliai leírást számítógépen modellezve viszont inkább egy ovális, mint négyszög alakú hajót feltételeznek. Műholdas felvételek segítségével évekenkel ezelőtt már találtak egy különös alakzatot az Ararát hegyén, ami valami nagy és nehéz tárgynak a lenyomata az üledékes kőzetben.

Érdekesség még a bárkával kapcsolatban, hogy a szovjet fennhatóság alól felszabaduló Örményország címerének közepében az Ararát hegyén megfenekelett bárka látható.

KÜLÖNÖS LENYOMAT AZ ARARÁT HEGYÉNEK ÜLEDÉKES KÖZETÉBEN

AUGUSTUS CSÁSZÁR ADÓÖSSZEÍRÁSA

Lukács evangéliuma szerint Augustus császár az egész földet összeírta, aminek okán kellett József és Mária Betlehembe menjen.

Természetesen Augustus császár nem uralkodott az egész világon (nem tartozott a birodalomhoz az akkor már ismert India, Kína vagy Parthia sem), de a rómaiak hivatalosan a Római Birodalmat tekintették a világnak, és így is nevezték meg.

Az összeírás (cenzus) célja az volt, hogy a birodalom polgárai megtegyék adóbevallásukat. Ezt az összeírást 14 évenként (a körülbelül számított munkaképes generációváltás alapján) rendezték meg. Augustus császár összeírása Kr. e. 8 körül kezdődött el, és mivel a birodalomba tájegységenként haladtak, Palesztinára Kr. e. 6 körül került sor. Egy másik ilyen összeírásról az Apostolok Cselekedetei is tudósít (5:37).

A Római Birodalomban használt összeírás módjára egy Kr. u. 104-ből fennmaradt papyrus-töredék ad bepillantást. Ez az irat azt rendeli el, hogy mindenkit a leszármazási családjánál kell összeírni (ami érthető is, hiszen csak a rokonok tudták, hogy ki hol van az országban).

Az összeírás nem volt kellemes dolog, mert ha a római hivatalnok több vagyon gyanított

a bevallottnál, akkor kínvallatással is kiszedhette az igazságot az adózó polgárból.

Ugyanebből a papyrusból tudjuk, hogy az összeírás alkalmával pontos személyleírást is felvettek az adózó férfiakról. Egy Kr. u. 48-ból fennmaradt ilyen adóirat így írt le egy római adózó polgárt: életkor – 65 év, testmagasság – közepes, arcszín – mézszínű, arcforma – hosszú, különös ismertetőjel – hegedés a jobb térdén.

Az adómehtagadást halállal büntették a Római Birodalomban.

ISKY ISTVÁN

RENGETEG PÉNZT EMÉSZTETT FEL

AMIKOR ELCSATTAN EGY POFON

„Adtam egy taslit a kamasz gyermekemnek. Soha nem szoktam, de most megtörtént. Már bánom. Agresszív szülő vagyok?”

Véleményem szerint nem feltétlenül erről van szó. Egy pofon még nem a világ vége, kicsiknél egy szeretetteljes pálcasuhintásért sem dől össze a világ. De jó végiggondolni gyermekünkkel szembeni magatartásunkat. A gyerekbántalma-

AMIKOR LEHET, PRÓBÁLJUK SZÉP SZÓVAL

zás „egy együttélési rendszerben megvalósuló bármilyen erőszakos viszony, melynek során egy gyermeket elnyomnak vagy korlátoznak”.

A gyermekbántalmazás elsősorban a szülők és gyermekük közötti kötődési zavarnak tudható be. Sok ember érzi, hogy megütné a gyermekét: ha a gyermek nem hagyja abba a sírást, a nyafogást, szembeszegül szüleivel. Sok esetben nem is annyira a gyermek viselkedése,

hanem a szülő kimerültsége, feszültsége, szorongása, az étellel való elégedetlensége, boldogtalansága a kiváltó ok.

A legtöbbször ellenállunk ennek a hirtelen támadt indulatnak. Vannak azonban, akikből hiányzik ez a kontroll. A gyermek könnyű célpont, nem tud visszautni és megfélemlítésre, hallgatásra kényszeríthető. Ugyanakkor sok szülő még mindig azt hiszi, hogy a testi fenytés a legjobb módszer arra, hogy valamilyen szabályt megtanítsanak gyermekeiknek.

A kutatások arról tanúskodnak, hogy a testi fegyelmezés még konkrét, nem kívánatos viselkedések esetében sem igazán hatásos. A verések csupán átmeneti elrettentésre szolgálnak, a gyermekben viszont egyre inkább heves indulatot, haragot, bosszúról szóló fantáziálást és önutálatot eredményeznek.

Ez az érzés fokozatosan sérült kapcsolatokkal, önbizalomhiánnyal, alkalmatlanság-érzéssel, bénító szorongással, céltalan dühvel terheli az érintettek életét. A bántalmazónak be kell látnia, nem ez az útja a gyermeknevelésnek, illetve az összegyűlt feszültség levezetésének. A bántalmazottban pedig leginkább annak kell tudatosulnia, hogy ő nem „rossz gyermek”.

A bizalom helyreállításában nagy szerepet kap az őszinte beszélgetés, az érzések minél pontosabban történő megfogalmazása. Súlyos esetekben szükséges a szakember bevonása.

GHITEA-SZABÓ JÓZSEF-LEVENTE

A MEGBOCSÁTÁS NEM FELEJTÉS, SŐT!

Fontos szerepet játszik kapcsolatainkban, családi életünkben a megbocsátás készsége. Ez olyan folyamat, melynek során a sértett a bántóval történő kibékülést megelőzően megbirkózik a neki okozott fájdalommal.

Az is előfordulhat, hogy a megérett megbocsátást nem követi a kibékülés, vagyis a sértővel folytatott párbeszéd. Fontos megérteni, hogy a megbocsátásra való készség nem egyenlő a felejtéssel, a tagadással, az igazságtalanság és az elnyomás elfogadásával. Ez amolyan kényszeredett megbocsátás lenne, ami még inkább terhelheti a sérelmet hordozókat.

A megbocsátás nem egy gesztus, mellyel erkölcsi felsőbbrendűségemet mutatom meg, hanem egy több fokozatban végbemenő folyamat, melynek során lépül a terhelő és mindent megmérgező vádaskodás, gyűlölet és bosszúvágy.

Robert Enright pszichopedagógus szerint a megbocsátásnak négy lépése van. Az első a feltárás szakasza, amikor tudatosítom magamban az igazságtalan bánásmód által bennem felgyűlt haragot és keserűséget. Ezt követi az elhatározás, melynek során rájövök, hogy annak rosszabb, aki tartja a haragot, és számomra a feloldást a megbocsátás jelentené. Keresni kezdem a megbocsátás lehetőségét, folyamatosan lemondok a sértő iránt táplált bosszú gon-

A MEGBOCSÁTÁS TUDATOS DÖNTÉS KELL LEGYEN

dolatáról és szándékáról. A munka fázisában megpróbálom megérteni a tettest. Hogy milyen nyomás hatására tette, amit tett. A helyébe képelem magam. Nem azért, hogy őt felmentsem, hanem, hogy együtt érezhessek vele. Itt következik be a sérelemből származó fájdalom elfogadása (nem megérdemeltnek tekintése!) is.

Míndezek következtében képessé válhatok arra, hogy jóakaratomat felkínálhassam az engem megbántónak, még akkor is, ha a kibékülés nem történik meg. Az utolsó szakasz már azt a tapasztalatot adja, hogy a fájdalom feldolgozása felszabadulást hoz. Ha a fentiek fényében „nagyvonalúan” fordulok mások felé, tapasztalom, hogy én magam is gyógyulok megbocsátásom által.

G. SZABÓ

DÜHÖNGŐ FIATALOK

Az életkor és a digitális játékok összefüggésében megállapítható, hogy minél fiatalabb valaki, annál valószínűbb, hogy csak számítástechnikai eszközök segítségével játszható játékokkal fog játszani.

A virtuális játékok hatalmas ingermennységet árasztanak, ezért megemelkedik az ingerküszöb, tehát eltompító, érzéketlenné tevő hatása van. A videojátékok virtuális világában a játékos minden következmény nélkül megölhet, megsebesíthet a gép által létrehozott személyeket és online játékosokat is. Sok játék célja a túlélés, ami csak a másik meggyilkolásával lehetséges. Ezekben a játékokban nincs idő a gyilkosság erkölcsi megfontolására.

A gyerekek, kiskamaszok, serdülők nagyon sokat játszanak a számítógépen, statisztikai adatok szerint napi 2-3 órát töltenek online játékokkal.

A hagyományos – a valóságban játszott – gyerekjátékok egy részére gon-

dolva emlékeztetünk arra, hogy bújócskáltunk, fogócskáltunk, fociztunk. Egy-egy dobzról, asztalról, bokorról azt képeztük, hogy az egy vár. A digitális játékokban viszont nem kell elképzelni már semmit, minden az, aminek látszik.

A játékoknál a folyamat és a tartalom között a tartalom lenne a hangsúly, amennyiben a mélyebb értelmet, a világ megismerését és a személyiségfejlődést nézzük. Hiszen vannak olyan játékok, amelyek mélyebb értelmet közölnek, hasznosíthatóak a világ megismerésére és a személyiségfejlődésre. A videojátékok során az élmény magasra helyezi a látvány értékét, miközben a valóságban pont a tartalom lenne a lényeg. A mai kor játékei csupán a folyamatra, a teljesítményre, a látványra helyezik a hangsúlyt, tanítási értékük nincs, vagy ha mégis, akkor szinte kizárólag rosszat tanítanak.

Vannak jó és oktató videojátékok is, de ezek csak cseppek a tengerben.

SZABÓ SÁNDOR-ZSOLT PÁSZTORALPSZICHIOLÓGUS

CSALÁDLÁTOGATÁS A GYÜLEKEZETBEN

Az egyik leghatékonyabb de ugyanakkor az egyik legelhanyagoltabb szolgálat a gyülekezeti családlátogatás.

Kátai Tibor lelkipásztort kérdeztük a gyülekezeti családlátogatásról.

AZ AJTÓ ELŐTT ÁLLOK ÉS ZÖRGETEK

– Végzel családlátogatást a gyülekezetben?

– Közel egy éve érkeztem Börvelybe, és már novemberben elkezdtem látogatni a családokat. Újbörvellyel együtt összesen 16 körzetre tagolódik egyházközségünk. Ebből tavaszig 8 körzetet szeretnék meglátogatni, a másik felét későbbre hagyom.

– Mennyi időt töltesz egy-egy családnál?

– Ahogy azt dr. Kozma Zsolt professzor úr ekléziasztikából tanította a teológián, 20-60 perc között tartózkodok egy-egy helyen. Ez mindig változó, van, ahol nem lehet néhány perc után tovább menni, mert meg kell hallgatni a családok panaszát. Ilyenkor jobban betékerítést nyerek a családok szociális hátterébe, abba, hogy ki milyen problémákkal küzd. Úgy gondolom, ha meghallgatom őket, azzal már egy kicsit segítettem.

– Tapasztalsz-e változásokat a családok látogatása óta?

– Igen, azóta új arcok is megjelentek a templomban, akiket azelőtt nem láttam. Sőt, már két felnőtt konfirmandusom is volt azóta. Vagy az is kellemes tapasztalat, hogy több hátralekös törekszik rendezni fenntartói járulékat az utóbbi időben.

– Mennyire tartod fontosnak a lelkipásztori munka ezen részét?

– Véleményem szerint különösen nagy hangsúlyt érdemel ez a foglalkozás. Fontos a személyes kapcsolat a hívekkel. Ez az egyik leghatékonyabb pásztorációs tevékenység. Közvetlen hangulat alakul ki közöttem és a családok között. Bármilyen témáról szabadon beszélgethetünk, és így közelebb kerülünk egymáshoz. Mindenképp ki kell lépni a templomból, és annak falain kívül is vinni kell az evangéliumot, imádkozni a családokért. Ahogy Jézus is a misszió parancsban ránk hagyta ezt: „Elmenvén azért, tegyetek tanítványokká minden népeket!”

SEBESTYÉN ELŐD

KISPEREGI EXODUS: KESERŰ KIVONULÁS

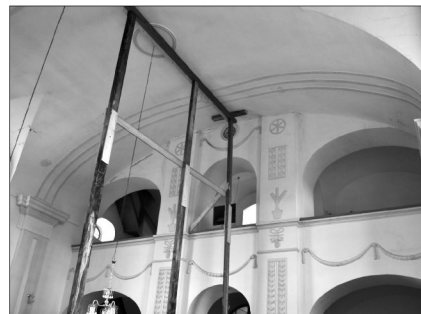
Szívszorító esemény történt Kisperegen január 26-án, vasárnap: a református hívek könnyezve és keseregve voltak kénytelenek elhagyni templomukat a statikai szakértők írásbeli felszólítására, akik szerint a templomtető bármelyik pillanatban beomolhat a teljesen elkorhadt gerendázat miatt.

1787-ben érkeztek a peregi pusztára az Egyek községből hitük miatt elűldözött reformátusok. Keserű lehetett kivonulásuk Egyekről, nem olyan, mint a bibliai korban, mikor a választott nép kivonult Egyiptomból. Akkor Izrael fiai örültek, hisz tudták: az Ígéret földjére vezeti őket Isten Mózes által. Az egyeki reformátusok nem tudhatták, hogy az Úr őket is az Ígéret földjére vezeti. Az a termőföld ugyanis, mely Kispereg határaiiban van, az egyik legjobb az országban.

A letelepedést követő nagy nyomorúságok által megtizedelt hívek minden erejüket összeszedve templomot építettek, ami az elhagyottnak mintájára – hatalmasra sikerült: átmérője 16 méter, hossza 25 méter, belső magassága 10 méter, a mennyezet boltíves. 1833-ban fejezték be a munkálatokat.

A második világháború végén a templomot több találat érte, amelynek során a tetőszerkezet súlyosan megsérült. A háború utáni válságos időben nem volt lehetőség a tetőszerkezet kijavítására, csak amolyan szükségmegoldást alkalmaztak: megerősítették a torony felőli 4 gerendát. Azonban mostanra a tetőszerkezet megereszkedett, helyenként 40-60 cm-rel, és a templom boltíve is több helyen megrepedt.

2009-ben az egyházközség megvásárolta a szükséges faanyag egy részét, és 2013-ban megkezdtük a munkálatra szükséges anyagiak

A KISPEREGI TEMPLOM ALÁTÁMASZTOTT TETŐSZERKEZETE

gyűjtését is, azonban a szükséges pénzüsség messze meghaladja az idők során összezsugorodott közösség lehetőségeit. Az elmúlt esztendő nyarán közepén 6 helyen aládúcoltuk a templomot, de a helyszínre kiszállt statikai bizottság megállapította, hogy a tetőszerkezet olyan mértékben károsodott, hogy akár hó, akár nagyobb szelek megmozdíthatják, ezért életveszélyesnek nyilvánították.

Segítségre van szükségünk. Itthon, Kisperegen erőnket megfeszítve gyűjtünk. Az anyagiak egyharmada már önerőből összegyűlt. A helyi polgármestertől is ígéretet nyertünk, hogy lehetőségeihez mérten a község is segít. Egyházkerületünk is igyekszik segítségünkre lenni, pályázati lehetőségeket keresni számunkra. Azonban egy tetőt nem lehet részletekben elkészíteni, az idő pedig szorít bennünket.

Istenbe vetett reménységgel bízunk abban, hogy amit az ősök erejük fölötti áldozathozattal felépítettek, sikerül megmentenünk a jövőző számára.

TÓBIÁS TIBOR-GYÖRGY LEKIPÁSZTOR

JUT ESZEMBE ...

Ít az ideje a TEPSI (Tételeg Eltunyult Papok Sport Imitációja) – kupának. A két egyházközségre tekintő egyházmegyei focitornát az egyházközségi főhatóság is támogatja, sőt – nézőként – részt is vesz rajta. Hát, nem csak a világ, de az egyház is változik!

KÓCZÁN MÓR REFORMÁTUS LEKIPÁSZTOR, OLIMPIKUS

Mert, hogy a magyar református lelkészek közül Kóczán Mór ugyancsak híres sportember volt. A Fradi színeiben versenyző gerelyvető 1911-ben világcsúcsot dobott (60,64 m), de csak azért nem jegyezték, mert a szakszövetség csak 1912-től kezdte vezetni a világcsúcslistát. A stockholmi olimpiára (1912) a gerelyvetésben bevezették a „középen fogásos” stílust, ami az addig „hátl fogásos” módszert gyakorló Kóczán Mórt megzavarta, s így „csak” olimpiai bronzérmét szerzett.

Az egyházi előljáróság viszont nem nézte jó szemmel azt, hogy az egyik lelkipásztor „vasárnaponként pórére vetkőzve dárdát hajigál a vásári nép szórakoztatására”.

Bizony-bizony az olimpiai döntők manapság is vasárnap vannak, nem éppen vásári nép előtt.

De ma büszkének lennénk rá, mert oly időket élünk, hogy csak TEPSI-re futja.

FORRÓ LÁSZLÓ

ANNÁCSKA TÖRTÉNETEI – A SZERELEM

Pisti nem volt a legjobb tanuló, de mindenki szerette, mert az osztály mókamestere volt. Ha bárki szomorú volt, meg tudta nevetetni, fel tudta vidítani. Segítőkész volt, Annácskának néha segített hazacipelni a táskáját, ha nehéz volt, cserébe Annácska elmagyarázta neki órák után a leckét. A tanító néni is szerette Pistit, mert az osztályban minden nap biztosítva volt a jó hangulat.

Egy márciusi reggelen Pisti virággal a kezében érkezett. A gyerekek kíváncsiak voltak, kinek hozta. A fiúk csúfolódtak:

– Ekkora nagy fiú, s a tanító néninek virágot hoz! – kacagták.

– Na és – mondta Pisti –, mi közöttök hozzá?!

A tanító néni bejött, megtartotta az órákat, de a virág a Pisti padján maradt. Nem adta oda senkinek. Délre már minden lány lázban égett a kíváncsiságtól: kinek hozhatott Pisti virágot?

– Biztos valakinek egy másik osztályból akarja odaadni – szölt Vanda, Annácska barátja.

– Biztos valami móka része – mondta Annácska.

– Nem hiszem – szölt egy másik kislány –, Pisti ma feltűnően csendes.

– Pontosan azért – mondta Annácska –, készül valamire, és ő már kezdte sejteni, hogy mire, hiszen Pisti napok óta a szeme sarkából követte őt, bármit is tett, bárhová is ment.

Nem tudtak dűlőre jutni, s a virág is az asztalon maradt. Olyan varázsa volt, hogy minden lány egész délelőtt azon álmodozott, hogy mi lenne, ha ő kapná meg. De Pisti még nem adta oda senkinek. Már-már azt hitték, hazaviszi, amikor a nap végén, míg a tanító néni kiment, hogy kivigye a Naplót, és mindenki elkezdett készülődni, Pisti felvette a padról a szál virágot, odalépett Annácska elé, s csak ennyit mondott:

– Ezt neked hoztam, Anna!

– „Anna”, hallottátok?! – kiáltotta az egyik fiú – Pisti megbolondult, szerelmes!

– Két szerelmes pár, mindig együtt jár! – zengtek kórusban az osztálytársak.

Mire a tanító néni bejött, az osztály zengett a gúnyolódástól. De mikor szétnéztek, Pisti és Annácska nem volt sehol. A tanító néni sorba

BULYÁKI KITTY RAJZA

állította az osztályt, elindultak hazafele, de sehol sem érték utol őket.

Az történt, hogy miközben az osztály rajtuk nevetett, Pisti kézen fogta Annácskát, és kiszaladtak az iskolából. A sarokig futottak együtt. Ott Pisti elengedte Annácska kezét, és csak annyit mondott neki:

– Ne haragudj, nem így akartam.

Mindketten hazamentek. Délután anya hazajött a munkából, és csodálkozva látta, hogy Annácska ott ül a füzet előtt, és még nem írta le a házi feladatát. Csak elgondolkodva néz, azt sem vette észre, hogy anya belépett a szobába.

– Annácska, beteg vagy? – kérdezte anya.

– Nem, miért? – eszmélt fel a kislány – Hazajöttél?

– Igen – mondta anya. – Mi van veled?

– Semmi – hangzott a jól ismert mondat, ha valamit nem akart elmondani.

De Annácska egész délután nem tudott semmire odafigyelni. A mateket nem értette, a verset nem tudta megjegyezni, a rajz sehogys alakult, és vacsorakor nem volt étvágya. Egyre csak Pisti járt a fejében. Anya pedig lassan rájött a rejtélyre, mert megtalálta a titokzatos szál virágot. Vacsora után csak annyit mondott:

– Annácska, te szerelmes vagy!

– Ilyen a szerelem? – kérdezte a kislány csodálkozva. Még nem ismerte ezt az érzést.

KURTA-TÓTÓS BEÁTA

KÉZIMUNKA

NÁRCISZ – A TAVASZ HÍRNÖKE

HOZZÁVALÓK:

- színes krepp papír
- hurkapálca
- olló (ezt óvatosan használd!)
- folyékony papírragasztó
- drót
- gyöngyfűződrót

4×8 cm-es világoszöld papírcsíkot szorosan összetekerünk, úgy hogy a közepére egy borszemnyi összegyűrt papírt helyezünk. Félbehajtuk és összesodorjuk, ez lesz a virág közepe.

8×6 cm-es sárga csíkot félbehajtunk, és a hajtás mentén finoman megnyújtjuk a papírt. Vigyázzunk, hogy ne szakadjon el.

A sárga csíkot beragasztózzuk és a virág közepe köré ragasztjuk. Az így elkészített virágrészt megdrótozzuk.

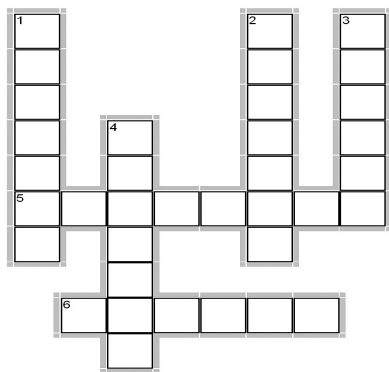
Fehér papírból egy 4×50 cm-es csíkot vágunk le, és nyolc részre összehajtuk. A mellékelt ábra szerint kivágjuk belőle a szirmokat.

A virág középréséhez 6 szirmot ragasztunk egyenletesen elosztva.

A nárciszt készíthetjük sárga szirmokkal és narancssárga vagy sárga középpel is.

JÓ MUNKÁT!

REJTVÉNY

Ísmered a tavaszi virágokat? Akkor fejsd meg a rejtvényt! Jó szórakozást!

VÍZSZINTES

5. Kis virág, Móricz Zsigmondnak van ezzel a címmel regénye

6. Több színben tündököl, az egyetlen fiúnév a virágok között

FÜGGŐLEGES

1. Hollandia virága

2. Sárga színű

3. Lila virágú, kicsi növény

4. A legkorábban nyílik, akár télen is

ÉVFORDULÓ

BÉL MÁTYÁS (1684–1749)

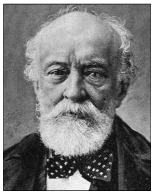
330 éve, 1684. március 24-én született **Bél Mátyás** pozsonyi evangélikus lelkész, polihisztor, „Magnum decus Hungariae” (Magyarország nagy dísz), „Historicus patrius” (hontörténész). Szerzteágazó tudományos munkásságát latin, német, szlovák és magyar nyelven fejtette ki. Fő műve befejezetlen országleírása, a *Notitia Hungariae novae historico-geographica* (1735–1742). Nevéhez fűződik az első magyarországi hírlap (*Nova Posoniensia*) és az első rovásírással foglalkozó könyv (1718).

ALFRED EDERSHEIM (1825–1889)

125 éve, 1889. március 16-án hunyt el **Alfred Edersheim** bibliatudós. Bécsi zsidó származású nyelvtanárként Pestre került, ahol a skót zsidó misszióban szolgáló John Duncan hatására keresztényé lett. A presbiteriánus egyházal később újraegyesülő Skót Szabad Egyház teológiáján, az Edinburgh-i New College-ban tanult. Skóciai lelkészi szolgálata előtt 1846-ban a romániai Jászvásárban vezette a zsidó missziót. Legfőbb biblikus munkája a *Jézus a Messiás élete és kora* (1883).

KOSSUTH LAJOS (1802–1894)

120 éve, 1894. március 20-án hunyt el **Kossuth Lajos**, az 1848/49-es forradalom és szabadságharc szellemi vezére, Magyarország evangélikus vallású kormányzója. A sátoraljaújhegyi piarista, az eperjesi ev. és a sárospataki ref. kollégiumokban tanult. A bevett felekezetek egyenlőségét kimondó 1848. évi XX. törvénycikk megalkotója volt. A ref. és ev. egyház tervezett uniójának híve. Szabadelvű egyházi irányának hatása volt a *Protestáns Egyházi és Iskolai Lap* (1842) beindítására.

AZT HITTE A LELKÉSZ, HOGY A KÍGYÓMÉREG NEM HAT AZ IGAZ KERESZTYÉNEKRE

Kígyómarásban halt meg **Jamie Coots** amerikai püünkösdista lelképásztor, aki kígyós istentiszteleteiről volt híres, Kígyómegeváltság (*Snake Salvation*) címen még saját valóságshow-ja is volt a tévében.

A Márk evangéliuma 16,18 alapján (*kígyókat vesznek föl; és ha valami halálost isznak, meg nem árt nekik*) Coots meggyőződése volt, hogy a kígyóméreg csak a hitetlennel végez, az igaz hívőket Isten megvédi. Annnyira hitt ebben, hogy miután megmarta egy kígyó, visszautasította a kezelést, ami után nem sokkal meghalt. Coots tiszteletes ellen több jogi eljárás is folyt veszélyes állatok illetéktelen birtoklása és közveszély okozása miatt. **Jamie Coots** tiszteletesnek volt már egy balesete, pár évvel ezelőtt, egy kígyó leharapta az egyik ujját. Akkor a hitével magyarázta, hogy túlélte a balesetet.

Keresztyén lelképásztorok és teológusok az eset kapcsán ismét felhívták a figyelmet a Szentírás alapos ismeretének és harmonikus magyarázatának a szükségességére.

JAMIE COOTS LELKÉPÁSZTOR EGY KÍGYÓS ISTENTISZTELETEN

RÉGÉSZETI FELTÁRÁS TEMESVÁRON

A temesvári Szent György tér felújítási munkálatai során középkori leleteket tártak fel a régészek, amelyek a város múltjának három különböző időszakáról tanúskodnak.

A feltárások eredményét Florin Draşovean, a Bănsăg Múzeum régésze mutatta be a sajtónak. Elmondta: „A dokumentumokból azt tudtuk,

hogy ezen a téren állt 1323-ban a város első temploma, amely Szent György nevét viselte.” A török hódítás után (1552-től) a templomot meccsetté alakították, majd 1718 után újból keresztény templomként működött 1754-ig, amikor lebontották, és a helyére felépítették a jezsuiták templomát. Utóbbi a XX. század elején, az első világháború előtt bontották le.

A régész leszögezte: „Amit feltártunk, az a török mecset alapozása, ami bontásból származó köveket és téglákat tartalmaz és a XVIII. században épült jezsuita templom maradványai. Találtunk még két török kori temetőt, a mecset két oldalán, ahonnan közel 100 csontvázat ástunk ki. Megtaláltuk a város középkori vízvezetékének maradványát is, a török hódítás előtti időkből, továbbá középkori faházak maradványait, amelyeket már nem lehet megmenteni, mert egy gomba megtámadta a fát.” – tájékoztat a nyugatjelen.com.

RÉGIMÚLT IDŐK EMLÉKEI KERÜLTEK ELŐ

FRICSKA

Egy német, egy angol és egy magyar nyelvész vitatkoznak. Azt mondja a német:

– A mi nyelvünk a legtömörebb, mert a csodálkozás és áhítat gyönyörködtető érzését röviden így nevezi: *wunderschön*.

– Az semmi – mondja az angol. A mi nyelvünkben a szerelem hatalmas és mindent átjáró érzését így mondjuk: *love*.

– Az semmi – mondja a magyar. A mi nyelvünkön azt, hogy: „Elnézést kérek, de nem érttem pontosan, amit mondtok, lenne szíves megismételni?” így fejezi ki: *He?*

– Az semmi – mondja a magyar. A mi nyelvünkön azt, hogy: „Elnézést kérek, de nem érttem pontosan, amit mondtok, lenne szíves megismételni?” így fejezi ki: *He?*

Harangok villamosítását és javítását, elrepedt harangok hegesztését, toronyórák szerkezetének javítását a legmodernebb módszerekkel, jótállással vállalja KOVÁCS RÓBERT nagybányai mester. Tel.0744-124-713, kovacsrobert15@yahoo.com

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyűlékezeti lapja
ISSN 1221 - 0323
Megjelenik kéthetente. Ára 1,50 lejt.

Szerkesztőbizottság: Ghitea-Szabó József-Levente, Kurta-Töltös Beáta, Oroszi Kálmán, Rácz Ervin, Tokár Sándor, Wagner Erik.
Felölős szerkesztő: Visky István. **Tördelőszerkesztő:** Petrikó Ildikó. **Szerkesztőség:** 410001 Nagyvárad, Moscovei (Szilágyi Dezső) u. 14. sz. Tel.: 0726-242824, 0259-416067. E-mail: harangszo.ujzag@gmail.com. Honlap: www.kiralyhagomellek.ro. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szenczi Kertész Ábrahám Nyomdájában. **Felölős vezető:** Wagner Erik. A lap tervezése a lelkészi hivatalokon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.